

LIKOVNA PODROČJA

Risanje (temelj je risba, izrazna sredstva so črta, pika, oblika, svetlo-temni odnos, površina)

Slikanje (temelj je barva oz. barva ploskev, ki jo lahko dopolnjujejo črte)

Grafika (postopek izdelave pomemben, črte, oblike, barve, reliefne oblike)

Kiparstvo (temelj so oblike in poloblike, polna plastika in relief ter dodajanje in odzemanje materiala, izrazna sredstva so prostornina in različno obdelane površine materialov)

Oblikovanje prostora (notranji in zunanji posegi v prostor)

OBLIKE DELA

Frontalna, individualna, delo v dvojicah, skupno (vsi učenci sodelujejo pri enem delu, vsak prispeva svoj delež), skupinsko (vsi člani skupine ustvarjajo, sodelujejo, se dogovarjajo).

NAČELA

Načelo ustvarjalnosti – premišljeno postavljena likovna naloga, učenci izražajo čustva, lastne sposobnosti, izkušnje, inovativnost.

Načelo svobodnega likovnega izražanja – pogoj za ustvarjalnost, svobodna izbira poti do rešitve likovne naloge.

Načelo interesa in aktivnosti – učenci aktivni, če so notranje motivirani; izbiramo primerne teme in motive, zanimive postopke.

Načelo kakovosti in vzgojne usmerjenosti – učence seznanjamo samo s preverjeno kakovostnimi likovnimi deli; učenci so sposobni vrednotiti, če imajo razvit čut za umetniške kakovosti.

Načelo individualizacije in prilagojenosti razvojni stopnji – odvisen od razvojne stopnje, spodbujamo individualne razlike, izvirnost.

Načelo nazornosti – lahko jih neposredno soočimo z vidno stvarnostjo ali poskrbimo za nadomestila (film, slike, zvočni material)

Načelo življenske in psihične bližine – izhajamo iz neposrednega okolja učencev in njihovih zanimanj, zato vzpostavijo čustven odnos; ob reprodukciji pazimo, da jim je motiv blizu.

Načelo postopnosti in sistematičnosti – od znanega k neznanemu, od preprostega k zapletenemu (najprej tehnika nato motiv)

Načelo eksemplarnosti – med temami in motivi izberemo tiste, ki omogočajo najbolj kakovostno rešitev likovne naloge.

RENTGENSKA SLIKA

Pogosto nariše človeka golega in ga nato obleče, prejšnja slika ga ne moti, je ne briše – figure so prozorne, skozi obleko vidimo noge, trup.

VIDENJE - VEDENJE, pojem ZAVRAČANJE

Otroci rišejo to, kar o predmetu vedo, in ne tega kar vidijo. Upodablajo osnovne vizualne značilnosti predmetov, ki izhajajo iz vidnega sveta.

ZAVRAČANJE oblik je obračanje lista med delom – skupna talna črta se izgubi.

ČUSTVENOST - RACIONALNOST

Otroci upodablajo večje tisto, kar se jim zdi pomembnejše, kar imajo raje. Z razvojem se to začne realizirati.

SPECIFIČNE METODE

1. METODE, KI IZHAJAJO IZ SPECIFIČNOSTI ESTETSKE KOMUNIKACIJE: *metoda estetske komunikacije – metoda estetskega kultiviranja in metoda širjenja in elaboriranja likovne senzibilnosti*: med seboj se upoštevajo in so strpni do drugačnih likovnih rešitev in interpretacij.
2. METODE, KI IZHAJAJO IZ KOMPLEKSNOSTI LIKOVNIH POJAVNOSTI, FUNKCIJ IN PROCESOV: *metoda kompleksnosti in prepletanja in metoda izmeničnih vplivov*: slojevitost likovne ustvarjalnosti (motiv, tehnika, likovni jezik, osebnost posameznika) – najbolj izpostavljen eden.
3. METODE, KI IZHAJAJO IZ INDIVIDUALNIH, SUBJEKTIVNIH ZNAČILNOSTI LIKOVNIH FENOMENOV: *metoda osveščanja lastne senzibilnosti in metoda avtonomnih likovnih postopkov*: od spontanega k zavestnemu subjektivnemu likovnemu delovanju.
4. METODE, KI IZHAJAJO IZ SPECIFIČNOSTI USTVARJALNIH PROCESOV: *metoda transponiranja in alternativ in metoda posrednih stimulansov*: izvirnost in lastno iskanje rešitev, spodbuja učence k iskanju alternativ pri reševanju likovne naloge.
5. METODE, KI IZHAJAJO IZ SPECIFIČNOSTI LIKOVNIH TEHNIK: *metoda direktnega učenja likovne tehnike in metoda samostojnega dojetanja in usvajanja likovne tehnike s pomočjo lastne izkušnje*: skozi lastno delo učenci spoznavajo posamezne likovne tehnike, ustrezna uporaba metod pa jih vodi k razvijanju izvirnega postopka.

FAZE USTVARJALNEGA PROCESA

1. Priprava (spoznavanje problema in zbiranje podatkov) – faza učenja (spoznavanje osnovnih zakonitosti, odkrivanje problema).
2. Inkubacija (problem dobiva obrise, pojavijo se rešitve) – faza igre (preizkušanje, improvizacija, intuicija – problem je domač)
3. Iluminacija (inspiracija, nenadoma se pojavi ideja o rešitvi) – faza ustvarjanja (pojav idej za realiziranje naloge)
4. Realizacija (začne se ustvarjanje in uporaba idej) – faza dela (zaključevanje ustvarjalnega akta)
5. Verifikacija (analiziranje in ovrednotenje rezultata) – faza vrednotenja (dosežene rezultate analiziramo)

LIKOVNA NALOGA

Likovni problem (kognitivni vidik)
Likovni motiv (afektivni vidik)
Likovna tehnika (psihomotoričen vidik)

ZNAČILNOSTI RISB MED 6. IN 8. LETOM

Roke in noge so že v različnih položajih, telo je nagnjeno, figure se ne prekrivajo, sledijo ena drugi. Obdobje simbolov, oblik in pojavov.

POLIPERSPEKTIVA, INVEZRNA, VERTIKALNA PERSPEKTIVA

Poliperspektiva so uposobljeni premeti iz različnih zornih kotov. Inverzna pa vsebuje elemente obrnjeno kot jih vidimo, npr. zadnji rob mize je širši kot prednji, kar je nižje je bližje... Vertikalna je nizanje figur od spodnjega roba lista navzgor.

PRAVI KOT

Ponavadi se pojavi pri upodobitvi figure, na navpično telo otrok upodobi vodoravne roke.

ČUSTEVNA NESORAZMERNOST

Razlikuje ljudi in jih komponira v medsebojne situacije – likovne odnose. Riše večje kar mu je ljubše.

TRANSPARENTNA SLIKA

Sliko riše od zunaj in hkrati dogajanje v njej

NAČRTOVANJE PRI LIKOVNI VZGOJI IN PRIPRAVE

LETNO NAČRTOVANJE – podajo se globalni, globalno se določijo materiali in tehnike (nabava), načrtuje se ogled razstav, sodelovanje na likovnih natečajih, sodelovanje s starši pri skupnih aktivnostih, delavnicah...

NAČRTOVANJE PO OBDOBJIH – zajema ponavadi en letni čas, povezovanje LV z dogajanjem v naravi, z družbenimi dogodki, prazniki, praznovanji, cilji za naslednje obdobje se določijo glede na doseženo stanje v prejšnjem obdobju.

PROJEKTNO NAČRTOVANJE – Jasno moramo določiti: globalne cilje, razvojne cilje, potek projekta, udeležence, materialne in tehnične zahteve, časovni obseg, predvidene rezultate. Izdelati je potrebno podroben načrt, ki obsega vse to. Projekt je treba spremljati in ga na koncu ovrednotiti z različnih stališč.

TEDENSKO NAČRTOVANJE – Načrtuje se par aktivnosti, kjer se otroci s podobnim likovnim problemom, nalogo, motivom tehnik srečajo na različne načine

DNEVNO NAČRTOVANJE – posamični cilji, Učna ura je artikulirana na uvodni del (uvod, pogovor o likovni nalogi, napoved smotra, napotki za delo), osrednji del (praktično delo učencev), zaključni del (vrednotenje).

URE GLEDE NA VARIACIJE PRI OBVLADOVANJU LIKOVNEGA PROBLEMA

Ura urjenja (problem spoznamo z učenjem nato z vajo), ura spontanega učenja (z ustvarjalnim delom, če so motivirani), ura sprejemanja umetniških del (problem analiziramo kot teoretično uro)

OŽJI IN ŠIRŠI MOTIVNI SVET

Mlajši so motivno ožje usmerjeni (znanje, interesi, izkušnje)

ELEMENTI MOTIVACIJE, RAZLIKA MED NOTRANJO IN ZUNANJO

So vse, kar daje spodbude za likovno izražanje, vse, kar likovno izražanje usmerja in mu določa intenzivnost in trajanje:

ZBURJENJE, NAPETOST IN ZANIMANJE ZA AKTIVNOST

NOTRANJA (če učenca določeno področje zanima, bi rad o tem izvedel kaj več.

Otrok čuti potrebo po likovnem raziskovanju in izražanju) IN ZUNANJA MOTIVACIJA (učenci, ki delajo pretežno za oceno, pohvalo, nagrado, ki se trudijo, da bi bilo njihovo delo videno, predstavljeno, pohvaljeno)

STORILNOSTNA; MOTIVACIJA KOT ZAVEST O CILJU LIKOVNEGA IZRAŽANJA ;

MOTIVACIJA KOT NIVO ASPIRACIJE; RADOVEDNOST, INTERES KOT MOTIVACIJA;

LIKOVNI MOTIV KOT MOTIVACIJA; MATERIALI, ORODJA IN TEHNIKA KOT MOTIVACIJA.

5 LIKOVNIH MOTIVOV IN MOTIV RUINIZEM

Figura, Portret, Živalski motivi, Interier.

Krajina ali pejzaž = narava, panorama, ruinizem.

Tihožitje = predmeti nežive narave, simbolika minljivosti (vanitas)

Žanr = vsakdanje življenje, dragoceno pričevanje o človeškem življenju v različnih obdobjih

KATERE LIKOVNE TEHNIKE SO PRIMERNE ZA SPOZNAVANJE OSNOVNIH NAČINOV MEŠANJA BARV IN V KATERIH MOTIVIH JIH LAHKO REALIZIRAŠ?

Slikanje, uporabno za krajine, žanr, fantazijski motivi, abstraktni motiv...

GLEDE NA AFINITETO DO LIKOVNO IZRAZNIH SREDSTEV učence razdelimo v več skupin:

- + koloristični tip (izraz barva) – grafični tip (risba, črte)
- + konstruktivni tip (element za elementom, na enem mestu) – impulzivni tip (spontano, nedosledno)
- + prostorski tip (začutimo prostor, nakazuje optični prostor) – dekorativni tip (gradi ploskovno, stvari postavlja drugo ob drugo)

MEDIJI PRI LIKOVNI VZGOJI

- je posrednik vizualnih informacij in estetskih kvalitet
- izbira medijev je odvisna od cilja in naloge
- posredni medij se uporablja za reprodukcije različnih formatov, diapozitive
- vizualni medij se uporablja za originalna likovna dela

OBLIKOVNA IN KOMUNIKACIJSKA PLAST LIKOVNEGA DELA

Oblikovna – se kaže v likovnem jeziku oz. strukturi. Med enostavnejše komponente uvrstimo likovne elemente, ob povezavi vsak dveh likovnih elementov se pojavijo likovne strukture (simetrija, ritem...). Ko govorimo o organizaciji likovnih elementov, govorimo o kompoziciji.

Komunikacijska – je likovno sporočilo. Vsak opazovalec sam formulira z besedami, ki se mu ob doživljanju porajajo.

TEHNOLOŠKA, IKONOLOŠKA IN TIPOLOŠKA PLAST LIKOVNEGA DELA

Tehnološka – kaže se v izbiri materiala in tehnike. Tehnika je postopek s katerim material spremenimo v ustvarjalno kreacijo. Dobro poznavanje likovnih področij in značilnosti tehnik.

Ikonološka – se kaže v motivu ali temi likovnega dela. Tema je pogosto spodbuda za doživljajsko reševanje določenih likovnih nalog.

Tipološka – se kaže v umetnikovi individualnosti. Veliko likovnih sposobnosti in izraznih sredstev. Učitelj mora poznati likovne razlike učencev.

PROBLEMSKA NARAVNANOST POUKA

Fleksibilen, ustvarjalen in dinamičen proces učenja na problemskih situacijah. Ta situacija pri učencih izzove miselne procese, ki jih pripeljejo do znanja in izvornih rešitev. Spodbuja notranjo motivacijo in zavzetost. Temelji na dvosmerni komunikaciji učenec-učitelj.

FORMATIVNA OCENA ali SPROTNA OCENA

učitelj ocene piše sproti, saj le tako lahko spremlja otrokov napredek. Najprej zapišemo pozitivno, šele nato morebitne pomanjkljivosti, optimistično zaključimo.

OPISNA OCENA

Vredotenje prepoznanih učenčevih dosežkov, v razmerju do učnih ciljev in njegovih prejšnjih dosežkov. Popolna individualizacija, dobra povratna informacija, napredek posameznika.

PESTRE, MANJPESTRE, NEPESTRE BARVE

Pestre - žive, čiste, nasičene, ne vsebujejo bele ali črne

Manjpestre - čimbolj jih mešamo, manj pestre postajajo, so puste in žalostne

Nepestre - nevtralne, črna, bela (gvaš, slikanje s tempera barvami, vodenkami)

DVA NAČINA UPODOBITVE V KIPARSTVU, podobnosti, razlike

Prostostoječi (obhodni kip) in relief

Podobnost: tipljivost, oba lahko izdelujemo iz različnih materialov z dodajanje in odvzemanjem.

Razlike: obhodni kip si lahko ogledamo iz vseh strani, relief pa samo iz ene

BARVNI ZNAKI

Pojavijo se proti koncu predšolskega obdobja, otroci določene predmete upodabljajo v določeni barvi

LIKOVNI KOTIČEK

Učenci ustvarjajo v prostem času. Razvijajo drobno motoriko, izražajo svojo ustvarjalnost, spoznavajo različne materiale. Tu je spravljen material, pribor, odpadni material, ostanki barvnega papirja, dodatna tabla za čečkanje.

3 BARVNI KONTRASTI

svetlo-temni (vi-ru), toplo-hladni (or-mo), komplementarni (barve nasproti v barvnem krogu)

ČRTNA RISBA

Risba, ki je izražena z različnimi črtami: tanke, debele, kratke, dolge, ravne, krive, sklenjene,... Narišemo jo lahko z risarskimi materiali.

FAKTORJI USTVARJALNOSTI (DEJAVNIKI)

Originalnost (brez tujega vpliva, nove rešitve)

Fleksibilnost (prilagajanje likovno izraznim sredstvom, različna izbira)

Občutljivost za likovne probleme (popolno doživetje likovnega problema in ustrezen likovni izraz)

Redefinicija (zaznavanje likovnih pojavov za likovno transponiranje)

Fluentnost (bogate in raznovrstne ideje, nove likovne ideje)

Elaboracija (skladnost idej, materiala in likovnega plana)

CILJNA NARAVNANOST POUKA

Učitelj mora oblikovati in načrtovati cilje. Naloge morajo biti take, da učenec dosega cilje. Učitelj mora predvideti ves potek. Upoštevati mora tudi individualnost učencev. Učenci morajo likovne pojme razumeti, doživeti in izražati.

LIKOVNI TALENT

Je presek nadarjenosti, ustvarjalnosti in motivacije.

Sposobnost - je področje vizualno-spacialne sposobnosti. Dejavnik, ki otroku omogoča likovno aktivnosti in spodbuda te aktivnosti.

Ustvarjalnost - psihološka raven

Motivacija - trajna dosega nadpovprečnih rezultatov zaradi visoke motiviranosti otrok.

ARTIKULACIJA UČNE URE

uvodni del, osrednji del, zaključni del.

TABELSKA SLIKA

Spodbuja pri učencih razmišljanje in učenje z odkrivanjem. Aktivira učence, da opazujejo, raziskujejo, primerjajo, sprašujejo. Na prikazanih primerih poiščejo teoretične zakonitosti ter spoznavajo likovne in druge pojme.

SUMATIVNO OCENJEVANJE

končna opisna ocena. Biti mora korektna, spodbudna, pregledna in razumljiva. Vsebuje naj opis dosežkov z vseh 3 področij in poudarja napredek na področju likovne vzgoje.